

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

CABINET MINISTRU

Nr.

Data:

**APROBAT,
PRIM - MINISTRU
Ion - Marcel CIOLACU**

MEMORANDUM

Luminița-Teodora ODOBESCU
Ministrul afacerilor externe

Avizat:

Marcel-Ioan BOLOȘ
Ministrul finanțelor

Marian NEACȘU
Viceprim-ministru

De la:

Sorin Mihai GRINDEANU
Ministrul transporturilor și infrastructurii

Tema:

Aprobarea inițierii negocierilor cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) în vederea achiziționării de către statul român, prin intermediul Companiei Naționale "Administrația Porturilor Maritime" S.A. Constanța, societate comercială aflată sub autoritatea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, a acțiunilor Danube Logistics SRL deținute de către BERD în Portul Internațional Liber Giurgiulești din Republica Moldova.

I. Elemente de context

A. Scurtă prezentare a Portului Constanța

Compania Națională „Administrația Porturilor Maritime” SA Constanța (Compania) are rolul de administrație portuară pentru Portul Constanța (ce include cele trei zone: Constanța, Midia, Mangalia), precum și pentru Portul Tomis. Din această poziție, Compania urmărește să furnizeze servicii de calitate și competitive către clienții portuari, să ofere o infrastructură de transport dezvoltată precum și condiții adecvate de securitate, siguranță și protecția mediului în exploatarea portuară, încurajând astfel traficul de mărfuri și transformarea Portului Constanța într-un important centru de tranzit - prin oferirea celei mai scurte alternative de transport către centrul Europei, precum și transformarea acestuia într-un centru - lider - de distribuție la nivel regional, datorită hinterlandului de care dispune.

Portul Constanța este cel mai mare și mai important port UE din bazinul Mării Negre, cu o suprafață totală de 3.926 ha, dintre care 67% apă și 33% uscat, cu adâncimi variind între 7 și 19 metri, fiind localizat la întretărirea rutelor comerciale care leagă piețele dezvoltate ale Europei Centrale și de Est cu furnizorii de materii prime din fostele țări sovietice, Asia Centrală și Transcaucaz. Legătura Portului Constanța cu Dunărea se realizează prin Canalul Dunăre - Marea Neagră și reprezintă unul dintre principalele avantaje, având un dublu statut, de port maritim și fluvial. Facilitățile oferite de Portul Constanța permit acostarea oricărui tip de navă, putând fi astfel operată o gamă foarte largă de mărfuri. Este un centru recunoscut de mărfuri vrac în Europa și un partener tradițional pentru țările din Europa de Est și Centrală, ca port de tranzit pentru produsele agricole.

Începând cu anul 2022, de la începutul conflictului din Ucraina, traficul total de mărfuri derulat prin Portul Constanța pe relația Ucraina a înregistrat creșteri semnificative, portul devenind un hub important pentru exporturile de cereale ucrainene.

În 2023, un record absolut de 36.227.000 tone cereale au fost tranzitate prin Portul Constanța. Există 10 terminale specializate, dintre care cinci sunt deținute de cei mai importanți traderi internaționali precum: ADM - Archer Daniels Midland, Ameropa, Cargill, CHS și COFCO. Spațiile de depozitare însumează aproximativ de 1,8 milioane tone. În structura traficului total înregistrat în 2023, cerealele au reprezentat 39%.

Creșterea ponderii cerealelor în totalul traficului derulat prin Portul Constanța este strâns corelată cu investițiile realizate pe acest segment, în intervalul 2012 - 2023, atât în Portul Constanța, cât și în porturile dunărene. Unul dintre principalele aspecte urmărite de companiile care fac comerț cu cereale îl reprezintă securizarea lanțului de aprovizionare, întrucât o mare parte a valorii adăugate, care poate fi adusă acestui tip de materie primă, este legată de transport și logistică.

Cea mai mare parte a terminalelor de cereale construite în Portul Constanța după anii 2000 au caracteristici similare, rezultând o evaluare pozitivă a condițiilor competitive de operare și stocare. Astfel, în majoritatea cazurilor, depozitarea se face în celule verticale din care marfa se transferă către nave cu ajutorul sistemelor pneumatice și a benzilor transportoare.

Specializarea portului Constanța în agri-bulk a determinat și dezvoltarea segmentului de operare a produselor chimice și îngrășămintelor. În anul 2023, traficul înregistrat în Portul Constanța a indicat pentru grupa fertilizanților naturali și chimici 4,9 milioane tone.

Strategia de dezvoltare revizuită a Portului Constanța vizează proiecte de creștere a capacității de operare, digitalizare, protecția mediului în contextul operațiunilor portuare, având în vedere strategia de a asimila activități specifice unui port "verde", în conformitate cu cerințele Uniunii Europene și strategiei energetice a Portului Constanța, incluzând potențialul utilizării combustibililor alternativi.

B. Scurtă prezentare a Portului Internațional Liber Giurgiulești din Republica Moldova *(informații furnizate de către Biroul de Promovare Comercial-Economică din cadrul Ambasadei României în Republica Moldova)*

Portul Internațional Liber Giurgiulești (PILG) este un nod logistic de importanță strategică care oferă importatorilor și exportatorilor servicii de transbordare și depozitare a mărfurilor, cu acces la o infrastructură de transport trimodală. Portul este amplasat pe sectorul maritim al fluviului Dunărea și permite acostarea navelor fluviale și a navelor maritime cu pescaj de până la 7 m și, respectiv, cu o capacitate de până la 10.000 tone. În prezent, PILG oferă servicii de transbordare la patru terminale:

- terminalul petrolier, dotat cu un parc de rezervoare cu o capacitate de 45 000 de tone de combustibil, prin care sunt importate produse petroliere și îngrășăminte lichide și prin care se exportă ulei de floarea-soarelui;
- două terminale cerealiere prin care se exportă cereale și semințe;
- un terminal de mărfuri generale și de containere unde se transbordează o gamă largă de mărfuri, printre care se numără - la import - cărbune, îngrășăminte, oțel și diverse materiale de construcții, cum ar fi nisip, pietre și pietriș, precum și - la export - cereale, semințe, șrot, DDGS (borhot furajer) și fier vechi.

În plus, portul este bine conectat cu linii de cale ferată cu ecartament larg și îngust. De exemplu, există o conexiune regulată de trenuri-bloc pentru transportul containerelor între Giurgiulești și terminalul de containere operat de DP World din Constanța, care ajută la reducerea traficului de camioane și reprezintă o alternativă pentru a evita timpii de așteptare îndelungați la frontiere.

Chiar și înainte de războiul din Ucraina, în 2021, volumul de mărfuri transbordate în Portul Internațional Liber Giurgiulești se ridica la peste 1,4 milioane de tone, fapt ce a plasat portul chiar pe locul trei în topul porturilor dunărene. Evident, odată cu începerea războiului, porturile ucrainene de pe Dunăre și-au mărit volumele de mărfuri transbordate, în timp ce volumul mărfurilor transbordate în PILG a crescut cu 30%, ajungând la peste 1,8 M tone în 2022, PILG poziționându-se astfel pe locul 4 printre porturile dunărene. În prima jumătate a anului 2023 s-a înregistrat o creștere suplimentară de 6%, iar volumul mărfurilor transbordate în port a depășit 1 milion de tone de mărfuri transbordate.

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

Deși extinderea fizică a liniei riverane este limitată de frontierele cu România și Ucraina, Portul Internațional Liber Giurgiu este proiectat astfel încât să satisfacă în întregime necesitățile Republicii Moldova.

Cel mai important partener comercial este România. Motivul principal este că, în ceea ce privește multe tipuri de mărfuri, portul Constanța este un hub principal, iar Giurgiu este un port satelit. De exemplu, există livrări regulate de combustibil și cărbune din Constanța. Mai avem și livrări de materiale de construcții și, în special, de agregate din România către Giurgiu. Alte țări de origine importante sunt Turcia pentru combustibil și Georgia pentru îngrășăminte. Principalele destinații directe de export de cereale pe nave maritime sunt Africa de Nord, în special Egiptul, și Orientul Apropiat, sau prin intermediul navelor fluviale către Constanța pentru transbordare în nave de dimensiuni mari. Uleiul de floarea-soarelui este, de obicei, livrat direct în Italia, Spania și Portugalia. Deșeurile metalice și DDGS sunt de obicei exportate în Turcia.

Volumele de mărfuri transbordate prin Portul Internațional Liber Giurgiu (PILG) au crescut de la 1,83 milioane de tone în 2022 la un nou record de 2,17 milioane de tone în 2023, înregistrând o creștere de 18,6%. În plus, numărul de containere transbordate a atins un record istoric de 8.460 de unități (8.646 TEU).

Noul record a fost determinat în principal de cantitățile mai mari de cereale și semințe exportate, care au sporit cu 55% anul trecut, ajungând la 889 de mii de tone, ceea ce constituie 41% din volumul total de mărfuri transbordate. Importul de produse petroliere a crescut ușor, cu 4%, până la 599 mii de tone, reprezentând 28% din totalul mărfurilor transbordate prin PILG. Creșterea volumelor din 2023 se datorează și majorării cu 26% comparativ cu anul trecut, a exporturilor de ulei de floarea-soarelui, atingând cifra de 248 de mii de tone. De asemenea, și cantitatea de materiale de construcții importate s-a majorat cu 10%, însumând 195 mii de tone, iar importul de îngrășăminte în saci mari, vrac uscat și vrac lichid a continuat să evolueze pozitiv cu o creștere de 48%, ajungând la 119 mii de tone. Scăderi sunt înregistrate la importurile de cărbune și la exporturile de deșeurile metalice.

Mathias von Tucher, directorul general al Danube Logistics SRL, a declarat: „În timp ce în 2023 o parte din volumele de mărfuri transbordate au fost pentru și dinspre Ucraina, în perspectivă ne concentrăm pe satisfacerea necesităților importatorilor și exportatorilor moldoveni. În ultimii doi ani ne-am mărit personalul cu 40% și intenționăm să îl menținem la acest nivel. Intensificarea exporturilor de cereale este, în principal, rezultatul investițiilor recent efectuate în noile instalații de depozitare a cerealelor din port. Pentru a spori capacitatea de încărcare a cerealelor la terminalul nostru de marfă, am achiziționat un încărcător de mare capacitate. În același timp, finalizăm lucrările de pregătire a construcției unui nou terminal universal, care are ca scop mărirea capacității de transbordare a mărfurilor uscate în vrac, a mărfurilor generale și containerelor cu 600 de mii de tone anual. În paralel, planificăm să creștem eficiența prin ridicarea nivelului de automatizare la terminalul de cale ferată pentru mărfuri lichide în vrac și prin digitalizarea proceselor din terminal. Scopul nostru este să oferim servicii mai bune pentru clienții moldoveni prin creșterea capacității disponibile și a eficienței.”

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

Danube Logistics SRL este investitorul general și operatorul Portului Internațional Liber Giurgiu-lești, principalul port fluvio-maritim al Republicii Moldova. Începând din 2005, activitatea Danube Logistics SRL este axată pe dezvoltarea portului, acesta devenind unul dintre cele mai de succes de pe Dunăre, facilitând comerțul companiilor moldovenești cu piețele internaționale. Danube Logistics SRL este deținută în totalitate de compania olandeză Danube Logistics Holding BV. Singurul proprietar final al grupului de companii Danube Logistics este Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD).

C. Informațiile privind implicarea BERD în activitatea Portului Internațional Liber Giurgiu-lești din Republica Moldova sunt prezentate în anexa la prezentul Memorandum și au fost obținute accesând linkul:

<https://www.ebrd.com/news/2021/ebd-details-investment-in-giurgiu-leti-international-free-port.html>

Ținând cont de faptul că Ruta Internațională de Transport Trans-Caspică (Coridorul de Mijloc) leagă Asia și Europa prin Kazahstan și Marea Caspică. Mărfurile intră în Caucaz prin portul Baku, Azerbaidjan și continuă spre Georgia, de unde pot fi parcurse două rute alternative înainte de a intra în UE prin Bulgaria sau România: o rută terestră via Turcia sau o rută maritimă prin Marea Neagră;

Având în vedere intenția companiei MBF Port Burgas din Republica Bulgaria de a achiziționa un pachet de acțiuni Danube Logistics SRL deținute de către BERD în Portul Internațional Liber Giurgiu-lești din Republica Moldova, cu scopul de a investi în portul Giurgiu-lești;

Luând în considerare concurența dintre Portul Constanța și celelalte porturi din bazinul Mării Negre și cele ale statelor membre UE;

În contextul extinderii hinterland-ului Portului Constanța și transformării acestui port într-un lider de piață pentru zona Centrală și de Sud-Est a Europei și, totodată, în contextul redresării, reconstrucției și modernizării Ucrainei;

statul român și-a exprimat interesul către BERD pentru achiziționarea acțiunilor Danube Logistics SRL deținute de către BERD în Portul Internațional Liber Giurgiu-lești din Republica Moldova, prin intermediul Companiei Naționale "Administrația Porturilor Maritime" S.A. Constanța, societate comercială aflată sub autoritatea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii.

Având în vedere cele prezentate anterior, vă rugăm să aprobați constituirea unei echipe de negociere cu BERD condusă de dl. Bogdan Stelian MÎNDRESCU, ce va fi formată din reprezentanți ai Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Finanțelor, Ministerului Transportului și Infrastructurii și ai altor instituții relevante și, totodată, vă rugăm să aprobați inițierea negocierilor cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) în vederea achiziționării de către statul român, prin intermediul Companiei Naționale "Administrația Porturilor Maritime" S.A. Constanța, societate comercială aflată sub autoritatea Ministerului Transporturilor și Infrastructurii, a acțiunilor Danube Logistics SRL deținute de către BERD în Portul Internațional Liber Giurgiu-lești din Republica Moldova.